

**РЕЗЮМЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ  
НА ГЛ. АС. Д-Р ЛОРА ИЛИЕВА СПИРИДОНОВА,  
КАНДИДАТ В КОНКУРСА ЗА „ДОЦЕНТ“ ПО 1.2. ПЕДАГОГИКА  
/ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА – ИНТЕРКУЛТУРНО  
ОБРАЗОВАНИЕ/, ОБЯВЕН В ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК,  
БР. 51 ОТ 27.06.2017**

**МОНОГРАФИИ**

**Интеркултурна компетентност и игра. Интерактивен тренинг за педагози и деца, изд. Парадигма, София, 2013, 284 с., ISBN 978-954-326-190-1**

В монографията са представени разширени, допълнени и обобщени концепции, свързани с основни понятия в интеркултурното образование (култура, идентичност, интеркултурност, мултикултурност, интеркултурна комуникация, интеркултурни недоразумения, стереотипи и предразсъдъци).

Играта се разглежда като основна форма, метод и средство за възпитаване на интеркултурна компетентност в детството. От тази гледна точка е направен теоретичен анализ на концепции за играта, като е изведена взаимовръзка между култура и игра и влиянието на медийните светове върху игровите светове.

Предложено е определение на понятието „интеркултурна компетентност“ в предучилищна възраст, включващо познавателни (толерантност към двусмислието), социални (уважение към другостта), емоционални (емоционална отзивчивост), комуникативни (метакомуникативна компетентност) и поведенчески (вариативност на поведението) аспекти.

Направен е опит за извеждане на основни предпоставки за тяхното формиране:

- на толерантност към двусмислието чрез възпитание в самоуважение и изграждане на позитивна собствена картина в детството;
- на уважение към другостта чрез умения за даване и получаване на конструктивна обратна връзка;
- на емоционална отзивчивост чрез интерактивни игри по посока на повишаване на доверието в детската група, създаване на усещане за сигурност в общуването и поощряване на прояви на подкрепящо поведение;
- на вариативност на поведението чрез оформяне на игрово-образователното пространство от децата и прекрояване на техния житейски свят в личностен, социален и екологичен смисъл в играта;
- на метакомуникативна компетентност чрез умения за установяване и продължаване на взаимодействието при трансформиране на игровото пространство чрез изпробване на новото във функционалните игри и игрите – експериментирание, чрез себепредставяне в игрите – фантазиране, чрез дизайнерските решения в конструктивните игри, чрез поемането на роли в диференцираните символни игри и общуването със социални правила в игрите с правила.

**Модел за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност, изд. Парадигма, София, 2014, 192 с., ISBN 978-954-326-221-2**

Моделът за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност функционира под формата на когнитивни тренинги и тренинги, ориентирани към опита. Основанията за това са свързани със спецификата на интеркултурното образование, което поставя на преден план когнитивната страна на учебния процес, но не пренебрегва и афективно-емоционалната страна на отношението между родното и чуждото и в крайна сметка е насочено към

поведението на обучаваните.

Разработен е и е апробиран инструментариум за провеждане на констатиращ и контролен експеримент в студентски групи, установяващ влиянието на модела за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност.

Когнитивните тренинги са насочени към извеждане на понятие за култура, което е подходящо от интеркултурна гледна точка, дефиниране на понятията възприятие, интеркултурност, мултикултурно общество, формулиране на ефективни стратегии за управление на интеркултурни процеси.

Тренингите, ориентирани към опита, включват следните аспекти на интеркултурна компетентност:

- усет за собствената култура и за нейните елементи, включени в личната идентичност и умения за себепредставяне;
- откриване на културни ценности и осъзнаване на културното многообразие на ценностните ориентации;
- осъзнаване и рефлектиране на чуждостта;
- осъзнаване на значението на очакванията за комуникацията, умения за откриване на най-важното от комуникативните равнища и диференциране на различните плоскости в комуникацията;
- осъзнаване на значението на различните представи за време при осъществяването на контакти и появата на емоции;
- осъзнаване на значението на високия и ниския контекст при осъществяването на контакти и появата на емоции;
- рефлектиране на влиянието, което оказва поведението в пространството;
- осъзнаване на влиянието на опита, интересите и знанията върху селективността на възприятията;
- разпознаване на предразсъдъци и стереотипи и творческо генериране на идеи и креативност;
- осъзнаване на културната специфика на атрибуциите;
- прецизност на възприятията и рефлектиране на субективните и културно специфични интерпретации и оценки;
- стратегии за ориентираното към партньора общуване – разпознаване и вербализиране на емоционалната част от изказването, осъзнаване на емоционалността при приемането на задължителния характер на културните норми;
- умения за реализиране на конструктивна обратна връзка.

В монографията е структурирана и е апробирана система от тренинги при очертаване на методически насоки за нейното реализиране: дистрибутивни методи (обсъждане на теоретични концепции), колаборативни методи (екипна работа и съвместни проекти) и интерактивни методи (описание, обяснение и управление на интеркултурни ситуации, общуване с различия) и е установено статистически положителното ѝ влияние върху усъвършенстването на интеркултурната компетентност на студентите – бъдещи педагози.

Очакваните резултати от модела за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност са насочени към:

1. Систематизиране на теоретични знания в областта на културата и комуникацията.
2. Формиране на умения за прилагане на теоретичните знания в интеркултурни изследвания или в педагогическата практика.
3. Изграждане на културно съзнание и съзнание за собствената култура:
  - изграждане на съзнание за собствената култура (cultural self-awareness) – усет за собствената културна обусловеност, рефлексия върху собственото поведение и собствените ценности – свързване на придобитите теоретични знания със собствения всекидневен опит.
  - изграждане на културно съзнание (cultural awareness) – усет за културните различия,

за другостта и чуждостта, усет за последиците от наличието на варианти в ценностните ориентации, умения за регистриране и разчитане на културно обусловено поведение, понасяне на нееднозначността и гъвкавост, разпознаване на онези варианти в ценностните ориентации, които са причина за конкретни недоразумения, организиране и оценяване на собствените впечатления и търсене на обяснения, решения, алтернативи.

#### Глава от книга

**Intercultural Education of Students Prepared to Be Kindergarten Teachers in Sofia University. In: R. Engels-Kritidis, B. Angelov, D. Kostrub, & Robert Osad'an (Eds.) *Views of Contemporary Preschool and Primary Education in Bulgaria and Slovakia*, pp. 115-132, Brno: Paido, 2016 ISBN 978-80-7315-261-1**

Представени са същността и целите на интеркултурното образование в България, начините и формите за неговото осъществяване, рамковите изисквания за резултатите от обучението и институционалните политики за неговата подкрепа, определени от държавния образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, в сила от 21.09.2016. Разгледани са съдържателните параметри на два авторски модела за интеркултурно образование. Единият е насочен към възпитаване на интеркултурна компетентност у децата от предучилищна възраст в условията на образователните институции. Другият цели усъвършенстване на интеркултурната компетентност на студентите – бъдещи педагози като част от подготовката им в образователно-квалификационната степен бакалавър.

#### УНИВЕРСИТЕТСКИ УЧЕБНИ ПОСОБИЯ

**Първи учебен свитък за едногодишно специализирано обучение (ЕСО) във висши училища с цел придобиване на допълнителна квалификация/преквалификация Детски учител/Начален учител - „Мобилност и интеракция в професионалната компетентност на педагогическия специалист в детската градина и в началното училище“, МОН, София, 2013, с. 105 – 109, ISBN 978-954-07-3623-5.**

(в съавторство)

Л. Спиридонова представя дистрибутивни и колаборативни варианти на тренинги за ориентиране в основни понятия на интеркултурното образование - „култура“, „интеркултурност“, „мултикултурно общество“, „възприятие“, „принципи на интеркултурната педагогическа стратегия“, „интеркултурна компетентност“.

**Втори учебен свитък за едногодишно специализирано обучение (ЕСО) във висши училища с цел придобиване на допълнителна квалификация/преквалификация Детски учител/Начален учител - „Модулно институционално образование на децата в детската градина“, МОН, София, 2014, с. 15 – 29, ISBN 978-954-07-3624-2.**

(в съавторство)

Л. Спиридонова систематизира основни понятия на интеркултурното образование - „граница на разбирането“, „мултикултурност“, „интеркултурен диалог“, „взаимодействие с различия“, „педагогическа стратегия на многообразието“ и „центрирано в темата взаимодействие“. Представена е система от интерактивни тренинги, осигуряваща възможност на специализантите за дискутиране и обсъждане на тези теоретични постановки.

#### СТУДИИ

**Теоретични предпоставки и експериментален модел за усъвършенстване на интеркултурната компетентност у децата в предучилищна възраст. - Годишник на**

**Софийския Университет “Св. Климент Охридски” Факултет по начална и предучилищна педагогика, том 101, 2010, ISSN 0861-8216**

Разглеждат се мултикултурността, расизмът и етноцентризмът като реални феномени в съвременните общества, обосноваващи необходимостта от усъвършенстване на интеркултурната компетентност на децата в условията на детската градина. Изяснява се понятието „чуждост“ от гледна точка на интеркултурността. Представят се подходите, принципите и целите на експерименталния модел „Ръка за ръка около света“ за възпитаване на интеркултурна компетентност при 6–7-годишни деца, разработен в дисертационния труд на Л. Спиридонова.

**Модел за рефлексия на интеркултурната компетентност. - Годишник на Софийския Университет “Св. Климент Охридски” Факултет по начална и предучилищна педагогика, том 106, 2015, 63 – 82, ISSN 0861- 8216**

В студията е представен модел за осъзнаване, анализиране и оценяване в индивидуален и групов план на емоционални, поведенчески, когнитивни, социални и комуникативни аспекти на интеркултурната компетентност на студентите – бъдещи педагози. Съдържателно моделът включва система от тренинги и проектни презентации за разглеждане на тематични области чрез генериране на идеи, дискутиране, аргументиране, обобщаване и работа по проекти.

## **СТАТИИ**

**Bulgarian Pre-school Features in European Educational Space. - Journal of Balkan Ecology, vol. 13, No 4, 2010, 417 – 422, , ISSN 1311-0527.**

(в съавторство)

Л. Спиридонова представя съдържателните компоненти на интеркултурната компетентност (вариативност на поведението, толерантност към двусмислието, уважение към другостта, метакомуникативна компетентност и емоционална отзивчивост) в контекста европейските ключови компетенции. От една страна те се разглеждат като аспект на социалните компетенции за интегриране, интеркултурен диалог и толерантност, а от друга – като креативни способности и културни компетенции на изразяване в играта, познанието, общуването, изкуството.

**За интеркултурната компетентност на студентите – бъдещи педагози. – сп. Предучилищно възпитание, бр. 8, 2010, 39 – 43.**

Представени са варианти на тренинги за усъвършенстване на интеркултурната компетентност на студентите – бъдещи педагози, като са изведени методически насоки за тяхното реализиране. Целите на тренингите са свързани една страна със себепредставяне, самопознание, намаляване на социалната дистанция и анонимността, а от друга страна – с реализиране на обратна връзка и осъзнаване на плоскости в комуникацията.

**За конструктивната обратна връзка в образователните институции – сп. Предучилищно възпитание, бр. 10, 2010, 3 – 8.**

Извеждат се основни характеристики на обратната връзка и правила за реализиране на конструктивна обратна връзка. Предлагат се варианти за нейното осъществяване както в условията на детската градина, така и в рамките на студентската група.

**За интеркултурния контекст на комплексните игрови ситуации. - сп. Предучилищно възпитание, бр. 2, 2011, 6 – 9.**

Разработена е система от комплексни игрови ситуации за възпитаване на интеркултурна компетентност в подготвителна група/клас, теоретично подкрепена от мултидименсионалната и екологично ориентирана теория на играта на У. Хаймлих. Системата включва пет съдържателни области, като предполага последователно реализиране на игрите във всяка от тях.

**За съвременните насоки на семейното възпитание в Германия – сп. Предучилищно възпитание, бр. 4, 2011, 41 – 44.**

Представени са акценти за оптимизация на влиянието на семейството, които характеризират

базисни ориентации на популярни програми за педагогическо образование на родителите в Германия, чиято реализация има широка сфера на приложение в рамките на държавната политика в образователните институции.

**Педагогически концепции за играта. - сп. Предучилищно възпитание, бр. 6, 2011, 12 – 15.**

Систематизирани са монодименционални теории на играта, акцентиращи върху сензомоторни, когнитивни и емоционални перспективи при нейното определяне. Изведени са основни изходни точки от мултидименционални концепции – мотивационно-психологическата гледна точка за играта на Х. Хекхаузен и функциите на играта за детското развитие според Х. Могел.

**Identity of Personality. - Journal of Balkan Ecology, vol. 13, No 3, 2012, 247 – 257, ISSN 1311-0527.**

Направен е общ преглед на теории за идентичността, като се акцентира върху символичния интеракционизъм на Г. Мийд, наративната концепция за идентичността на П. Рикъор и концептуалния подход на М. Херманс и Г. Кемпен за плуралния диалогичен „Аз“. Изхождайки от гледната точка на Ч. Тейлър, според когото най-важният стремеж на всяка идентичностна структура е основната човешка потребност от признание, се характеризират основните форми на признание, изведени от А. Хоннет. Статията завършва с варианти на интерактивни тренинги за студенти при разглеждане на темата за идентичността.

**Interactive Training in Pedagogical Competencies at Sofia University “St. Kliment Ohridski”. - Journal of Preschool and Elementary School Education, 2012, 59-80, ISSN 2084-7998**

(в съавторство)

Л. Спиридонова представя резултати от реализирането на експериментален модел за общуване с различия в подготвителна група/клас по посока на двата аспекта на интеркултурната компетентност – лична и социална идентичност. Моделът е разработен и апробиран в дисертационния труд на Л. Спиридонова, като намира приложение и в тренинги със студенти от ФНПП.

**Characteristics and advantages of using an e-learning system for training of pre-school and primary school teachers. - Je-LKS Journal of e-Learning and Knowledge Society, The Italian e-Learning Association Journal, Vol. 12, n.1, 2016, Focus on: Performing Arts, Media and Training, ISSN: 1826-6223 | eISSN: 1971-8829, 53-63.**

Publish-or-Perish H-Index (September 2014): 15 (based on Publish or Perish)

Scopus-SJR Index (2013): 0.246

Scopus-SNP Index (2013): 0.54

В статията се представя вариант за използване на платформата Moodle като допълнителен метод в задължителната дисциплина „Игра и интеркултурна компетентност в детската градина“. Електронното обучение се разглежда като възможност за вариативност, флексибилност, визийност, системност, публичност, достъпност, интерактивност и комуникативност на образователното съдържание при гарантиране на новост, актуалност и значимост на информацията и начините за нейното представяне.

Представя се вариант за приложение на електронно обучение в проектирането на образователния процес от преподавателя чрез активност, креативност и генериране на идеи от страна на студента, насоченост на неговата дейност в условията на екипност и сътрудничество.

Представените резултати са от онлайн тест, попълнен от студенти от специалности „Предучилищна педагогика и чужд език“ и „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по начална и предучилищна педагогика, Софийски университет "Св. Климент Охридски".

В теста се изисква определяне на понятията „култура“, „интеркултурност“ и „мултикултурност“, а получените резултати служат като изходна точка за организиране на образователния процес по тези лекционни теми.

Електронният курс в Moodle е разработен и апробиран в рамките на проект BG051PO001-3.3.06 – 0045 „Развитие на капацитета на специализанти, постдокторанти и млади учени за преподаване на академични курсове по и на чужд език със съвременни методи и информационни и компютърни технологии”, Факултет по класически и нови филологии, Софийски университет "Св. Климент Охридски".

## **ДОКЛАДИ**

**Система от тренинги за усъвършенстване на интеркултурната компетентност на студентите. - Годишно научно-методическо списание Образование и технологии - „Иновации в обучението и познавателното развитие“, бр. 1 и CD с материали, Бургас, 2010, 54 - 56, ISSN 1314-1791: Бр.1/2010**

Изведена е спецификата на система от тренинги за развитие на качества и умения на студентите, необходими за бъдещата им педагогическа работа, включваща следните категории: запознаване; възприемане, наблюдение и комуникация; самопознание; доверие и откровеност; обратна връзка; метакомуникация; роли и норми; работа в екип; преработка на конфликти и взимане на решения; креативност, спонтанност и ориентирано към партньора поведение в общуването. Тренингите преминават през последователност от фази, осигуряващи динамични стратегии и технологии на преподаване, преходи между теория и практика при прилагане на различни концепции.

**Спортно-познавателните представи като аспект на интеркултурната компетентност в детството. - сборник с материали „Оптимизация и иновации в учебно-тренировъчния процес“, Втора международна научна конференция, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2010, 49 – 53, ISSN 1314-2275**

Разработен е диагностичен инструментариум с изведени критерии и показатели за установяване на степента на спортно-познавателната компетентност на децата в интеркултурен контекст „Спортът обединява света“.

**Приемственост между детската градина и началното училище чрез интеркултурна педагогическа стратегия. - сб. от IV Национална конференция по предучилищно възпитание, Стара Загора, 2011, 41 – 42.**

Изведени са основни принципи на интеркултурната стратегия за осигуряване на приемственост между детската градина и началното училище в чуждоезиковото обучение. Преживяването се интерпретира като приоритетна категория на интеркултурната педагогическа стратегия, изхождайки от теорията на Х. Ебингхаус за преживяването като метод на познанието. Системата „учене чрез потапяне“ се интерпретира като практическа насоченост на концепцията за реализиране на ситуации на преживяване в контекста на ранното чуждоезиково обучение.

**Интеркултурни дименсии на игровите ситуации. - Годишно научно-методическо списание, бр. 2 и CD с материали от Научно-практически форум „Иновации в обучението и познавателното развитие“, 29 – 31. август, 2011, Бургас, с. 37 – 40, ISSN 1314-1791: Бр. 2/2011**

Съпоставят се класически и модерни теории за играта и произтичащите от тях две основни проблемни положения, свързани с възникването на играта от страна на класическите и с нейното развитие – от страна на модерните теории. Изясняват се понятията „игра“, „игрова дейност“ и „игрова ситуация“: игровата дейност не репрезентира цялата комплексност на играта, а игровите ситуации се разглеждат като отворени и динамични ситуации.

**Превенция на рискове и опасности чрез възпитаване на самоуважение в предучилищна възраст. - Годишно научно-методическо списание, бр. 3 и CD с материали от Научно-практически форум „Иновации в обучението и познавателното развитие“, 29 – 31 август, Бургас, 2012, с. 63-66, ISSN 1314-1791: бр. 3/2012**

В доклада се обръща внимание на политиките в европейски мащаб като част от стратегията „Европа 2020“ по отношение на инвестиране в качествено образование и учене през целия

живот. Придобиването на умения, различни от когнитивните в детството е от централно значение за всеки следващ досег с образованието, както и за успешното интегриране в обществото. Позитивната самооценка и самоуважението се интерпретират като предпоставки за формиране на умения за разрешаване на конфликти и за организиране на поведението в зависимост от изискванията на средата. Обособените тематични области за превенция на рискове и опасности в предучилищна възраст са: 1. Идентичност. 2. Преработка на конфликтни ситуации. 3. Здравословен начин на живот. 4. Лидерски умения. 5. Категория „време“. 6. Ориентиране в професии, свързани с опазване на живота и здравето на хората. 7. Бедствия и аварии.

В рамките на проект „Разработване на модел за превенция на рискове и опасности в предучилищна група/клас“: НИС 91/09.05.2012, ръководител проф. Д. Гюров, към всяка от тези области са разработени системи от педагогически ситуации, като са изведени спецификите за реализирането им в рамките на образователната институция.

**Модел за интеркултурна комуникация и неговите импликации върху педагогическото взаимодействие. – CD с материали от Юбилейна международна университетска конференция „130 години предучилищно образование в България“, Велико Търново, 18-19 май, 2012, ISBN 978-954-524-842-9**

Определя се понятието „включващо мислене“ като интегриращо принципите на признатото равенство (общото между децата) и на признатото разнообразие (различията между децата). Двата принципа се интерпретират като гаранции за качествено образование при разпознаване от страна на педагога на идентичностния аспект, който излиза на преден план в конкретната ситуация. Систематизират се изходни точки, които са от съществено значение за педагогическото общуване с културни различия. Представя се моделът за интеркултурна комуникация на Е. Хофман, включващ комуникативни стратегии в ситуации на интеркултурни недоразумения.

**Превенция на агресията в предучилищна възраст чрез възпитаване на интеркултурна компетентност. - сборник с материали, том II, от Научно-практическа конференция на тема: „Превенция на агресията в предучилищна възраст“, Шумен, 8 - 9 ноември 2012, 49-56, ISBN 978-954-2936-07-7.**

Съдържателните характеристики на интеркултурната компетентност се интерпретират като аспект на образованието в правата на детето – възпитание, обучение и социализация по посока на ненасилие, уважение към другите и толерантност. От тази гледна точка формирането на интеркултурна компетентност в детството се разглежда като предпоставка за превенция на агресията. Представена е система от диагностични процедури за оценяване на интеркултурната компетентност на 4 – 5-годишните деца и скала за регистриране на проявите на детска активност чрез изведени критерии и показатели.

**Тренингите като качествени методи в изследването на идентичността. - CD с материали от Юбилейна международна научна конференция на тема “50 години Великотърновски Университет “Св. св. Кирил и Методий”, 10 май 2013, ISBN 978-619-208-001-3**

Докладът представя основни промени в конструкцията на идентичност в съвременното общество. Систематизирани са варианти на тренинги по посока на методическите конкретизации на основни тези от идентичностни концепции. Обобщени са основните стратегии в тренингите, насочени към ориентиране на студентите в темата.

**Приемственост между детската градина и началното училище чрез ключови квалификации на педагозите. - сборник с материали от Шеста научно-практическа конференция „Водим бъдещето за ръка“ (МОМН и РИО-Варна), 21 – 23 април, 2013, с. 94-97, ISBN 978-954-579-971-6. (сборник)**

В доклада са систематизирани основни ключови квалификации на педагога, които са съдържателни аспекти на интеркултурната компетентност на детския и начален учител. Характеризирани са двата основни типа тренинги, насочени към рефлексия на интеркултурната компетентност – когнитивни и ориентирани към опита. Представен е

вариант за структуриране на игра по план като ориентиран към опита тренинг за подготовка на бъдещите предучилищни и начални училищни педагози в този контекст.

**Задължителната предучилищна подготовка – гаранция за равен шанс при постъпване в първи клас чрез възпитаване на интеркултурна компетентност в бинарни ситуации. - Седма национална конференция по предучилищно образование „Водим бъдещето за ръка“, 27 – 29 април, 2014, Сливен, с. 79-81.**

В доклада се разглеждат подходите, принципите, целите и ситуационните форми за реализиране на интеркултурно образование в бинарни ситуации като част от задължителната предучилищна подготовка. Интеркултурната компетентност се извежда като предпоставка за гарантиране на равен шанс при постъпване в първи клас.

**Параметрите на детския проект като технология за учене през целия живот. - Осма национална конференция по предучилищно образование „Водим бъдещето за ръка“, 22 – 24 април, 2015, Плевен, с. 120-122. ISBN 978-619-207-016-8**

В доклада се извеждат основни параметри на проектната дейност в предучилищна възраст, които се обвързват със структурирането на седмичното образователно съдържание в една тематична единица. Предлагат се етапи за реализиране на детски проект в условията на предучилищните институции, които нямат задължителен характер и се определят от спецификата на детската група.

**Детска градина за всички - интеграция чрез система от бинарни игрово-познавателни ситуации за възпитаване на интеркултурна компетентност в предучилищна възраст. - Девета национална конференция по предучилищно образование „Водим бъдещето за ръка“, 11 – 13 май, 2016, Пазарджик, с. 55-57, ISBN 978-954-561-409-5**

В доклада са изведени параметрите и спецификата на интеркултурната компетентност в предучилищна възраст, както и основните принципи, гарантиращи интеркултурната педагогическа стратегия чрез система от апробирани в практиката бинарни игрово-познавателни ситуации. Диференцирани са основни цели за реализиране на интеркултурната педагогическа стратегия във възрастов план.

## **УЧЕБНИ ПОМАГАЛА**

### **Програмна система „АБВ@игри“:**

*Стоянова, М., Л. Спиридонова, Д. Коларска, Е. Витанова, И. Иванов, С. Струнджева, 2016.* Програмна система „АБВ@игри“, Книга за учителя: 3 – 4-годишна възраст, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3148-1

*Спиридонова, Л., М. Стоянова, Д. Коларска, Е. Витанова, И. Иванов, С. Бошнакова, 2015.* Програмна система „АБВ@игри“, Книга за учителя: 4 – 5-годишна възраст, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3074-3

*Стоянова, М., Л. Спиридонова, Д. Коларска, С. Бошнакова, 2014.* Програмна система „АБВ@игри“, Книга за учителя: 5 – 6-годишна възраст, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2855-9

*Спиридонова, Л., М. Стоянова, Д. Коларска, С. Бошнакова, 2014.* Програмна система „АБВ@игри“, Книга за учителя: 6 – 7-годишна възраст, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2860-3

*Спиридонова Л., М. Стоянова, Д. Коларска. и др., 2016.* - Програмна система „АБВ@игри“, 3 – 4-годишни, кн. 1, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3145-0

*Коларска, Д., Л. Спиридонова, М. Стоянова и др., 2016.* - Програмна система „АБВ@игри“, 3 – 4-годишни, кн. 2, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3144-3

*Стоянова, М., Д. Коларска, Л. Спиридонова. и др., 2016.* - Програмна система „АБВ@игри“, 3 – 4-годишни, кн. 3, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3146-7

*Стоянова, М., Л. Спиридонова, Д. Коларска., и др., 2016.* - Програмна система „АБВ@игри“, 3 – 4-годишни, кн. 4, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3147-4



Коларска, Д., **Л. Спиридонова**, М. Стоянова и др., 2015. - Програмна система „АБВ@игри“, 4 – 5-годишни, кн. 1, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3070-5

Спиридонова Л., М. Стоянова, Д. Коларска. и др., 2015. - Програмна система „АБВ@игри“, 4 – 5-годишни, кн. 2, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3071-2

Стоянова, М., Д. Коларска, **Л. Спиридонова**. и др., 2015. - Програмна система „АБВ@игри“, 4 – 5-годишни, кн. 3, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3072-9

Стоянова, М., **Л. Спиридонова**, Е. Витанова,. и др., 2015. - Програмна система „АБВ@игри“, 4 – 5-годишни, кн. 4, Просвета, София, ISBN 978-954-01-3073-6

Спиридонова, Л., Д. Коларска, М. Стоянова и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 5 – 6-годишни, кн. 1, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2851-1

Стоянова, М., **Л. Спиридонова**, Д. Коларска и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 5 – 6-годишни, кн. 2, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2852-8

Коларска, Д., М. Стоянова, **Л. Спиридонова** и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 5 – 6-годишни, кн. 3, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2853-5

Спиридонова, Л., М. Стоянова, Д. Коларска и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 5 – 6-годишни, кн. 4, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2854-2

Стоянова, М., **Л. Спиридонова**, Д. Коларска и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 6 – 7-годишни, кн. 1, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2856-6

Спиридонова, Л., М. Стоянова, Е. Витанова и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 6 – 7-годишни, кн. 2, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2857-3

Коларска, Д., М. Стоянова, **Л. Спиридонова** и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 6 – 7-годишни, кн. 3, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2858-0

Стоянова, М., Д. Коларска, **Л. Спиридонова** и др., 2014. Програмна система „АБВ@игри“, 6 – 7-годишни, кн. 4, Просвета, София, ISBN 978-954-01-2859-7

Програмната система гарантира интегрирано ранно детско образование. Основните приоритети са интелектуален, устойчив и приобщаващ растеж, а равнищата, чрез които ги осигурява са:

- комплексно разгръщане на потенциала на детето в обучаващ, игрово-познавателен и практико-преобразуващ план;
- йерархичност в структурата на програмната система, в основата на която са бинарните педагогически ситуации;
- приобщеност на родители, неправителствени организации, общественост;
- културосъобразност, насочена към формиране на елементарни компетенции в образованието.